

Liturgická úcta nových gréckokatolíckych blahoslavených

VOJTECH BOHÁČ

Prešovská univerzita v Prešove, Gréckokatolícka teologická fakulta

Abstract: *The Church of the blessed and the saints has always given and still gives examples and ideals to believers. It is done every year by remembrance in liturgical calendar. Liturgical texts of fete commemorate the events of the life of the celebrated, heroic acts and encouragement to follow them. Liturgical texts to reverence of three blessed Greek Catholic martyrs follows the same structure according to it the liturgical reverence of blessed bishop-martyr P. P. Gojdic is analysed. To reverence of blessed bishop-martyr Vasil Hopko and regular priest Dominik Metod Trcka there are only "molebdens" available.*

Key words: *bishop, liturgy, devotion, blessed, ideal.*

1 Úvod

Dvadsiate storočie bolo storočím dvoch veľkých svetových vojen, v ktorých boli postihnuté a ťažko trpeli mnohé národy. Vznikli aj rozličné zhubné ideológie, ktoré útočili na kresťanské hodnoty a Cirkev, ktorú chceli likvidovať. Na území bývalého Československa prvým terčom likvidácie totalitného režimu bola Gréckokatolícka cirkev, ktorá bola zrušená na tzv. Prešovskom sobore 28. 04. 1950¹. Na čele Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva vtedy stál blahoslavený Pavel Peter Gojdič.

1. Blahoslavený Pavel Peter Gojdič, OSBM (1927-1960) bol šiestym prešovským biskupom. Narodil sa v rodine gréckokatolíckeho kňaza 17. júla 1888 v Ruských Pekľanoch.² Teologické štúdiá začal v Prešove a ukončil v Budapešti. Dňa 27. augusta 1911 prijal kňazské svätenie z rúk biskupa Dr. Jána Vályiho. Pôsobil ako kaplán, prefekt eparchiálneho internátu, katechéta, protokolista, archivár a od r. 1919 ako riaditeľ bis-

¹ ŠTURÁK, P.: *Dejiny gréckokatolíckej cirkvi v Československu v rokoch 1945-1989*. Prešov : Petra, 1999, s. 99.

² POTAŠ, M.: *Dar lásky*. Prešov : USPO P.Smolík, 1999, s15.

kupskej kancelárie. Do Rádu sv. Bazila Veľkého vstúpil 20. júla 1922 na Černečej Hore pri Mukačeve, kde prijal rehoľné meno Pavel. Za apoštolského administrátora Prešovskej eparchie bol vymenovaný 14. septembra 1926. Na biskupa harpašského 7. marca 1927 a konsekrovaný bol 25. marca 1927 v Bazilike sv. Klimenta v Ríme troma biskupmi: Dionýzom Nyáradym, biskupom križevacským, Jozafátom Kocylovským, OSBM, biskupom přemyslevským a Konštantínom Bohačevským, biskupom z Philadelphie.³ Apoštolským administrátorom Mukačevskej administratúry na Slovensku a stal sa 13. apríla 1939. V zložitých podmienkach Slovenského štátu sa stal trňom v oku vládnych predstaviteľov, preto požiadal o abdikáciu. Pápež Pius XII. jeho rezignáciu odmietol a 19. júna 1940 ho vymenoval za sídelného biskupa Prešovskej eparchie. Zaslúžil sa o povznesenie duchovného života kňazov a veriacich. Zriadil niekoľko nových farností. Povzbudzoval k úcte Božského Srdca, Najsvätejšej Eucharistie, k mariánskej úcte a napomáhal dielu ľudových misií. V roku 1943 vyhlásil Eucharistický rok v celej Prešovskej eparchii a v roku 1944 Mariánsky rok.

Na jeho pozvanie prišli v r. 1928 do Prešovskej eparchie pôsobiť Sestry služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie. Vybudoval sirotinec, založil gréckokatolícke gymnázium, podporoval cirkevné školstvo, kňazský seminár, internáty a tiež veľkú pozornosť venoval vydávaniu duchovnej literatúry. V roku 1950 po tzv. Prešovskom sobore bol uväznený a vo vykonštruovanom procese dňa 15. januára 1951 odsúdený na doživotie, pokutu 200 tisíc korún a stratu občianskych práv.⁴

Zomrel v deň svojich narodenín – 17. júla 1960 v leopoldovskej väznici a bol pochovaný na väzenskom cintoríne pod č. 681. Dňa 29. októbra 1968 boli jeho telesné pozostatky exhumované a uložené v krypte prešovskej katedrály a v roku 1982 premiestnené z krypty do Kaplnky sv. apoštolov Petra a Pavla do sarkofágu, ktorý bol zhotovený podľa návrhu majstra Mikuláša Klimčáka. Biskup Pavel Gojdič, OSBM bol 27. septembra 1990 súdne rehabilitovaný a vyznamenaný in memoriam Rádcom T. G. Masaryka II. triedy. Pribinov kríž I. triedy in memoriam mu bol udelený na návrh vlády SR prezidentom Rudolfom Schusterom 3. januára 2000. Proces blahorečenia našich biskupov sa začal už v roku 1986 v USA, pretože u nás vládol komunistický režim. Svätý Otec Ján Pavol II. ho 4. novembra 2001 na námestí sv. Petra v Ríme vyhlásil za blahoslaveného. Jeho telesné pozostatky sú uložené k verejnej úcte v sarkofágu – v Kaplnke sv. Kríža v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove.

³ POTAŠ, M.: *Žitja, viddane Bogovi I.* Lviv : Žovkva, 1994, s. 91-92.

⁴ ŠTURÁK, P.: *Dejiny gréckokatolíckej cirkvi v Československu v rokoch 1945-1989.* Prešov : Petra, 1999, s. 103.

Vedením mesta Prešov mu bol 11. novembra 2003 udelený titul in memoriam: čestný občan mesta Prešov.⁵

2. Blahoslavený ThDr. Vasil Hopko bol prvým pomocným biskupom Prešovskej eparchie. V čase, keď na čele Prešovskej eparchie bol bl. biskup Pavel Peter Gojdič, OSBM, bol 02.01.1947 pápežom Piom XII. vymenovaný za titulárneho midilského a pomocného prešovského biskupa blahoslavený ThDr. Vasil Hopko⁶ (1947-1976). Narodil sa 21. apríla 1904 v Hrabskom pri Bardejove. Študoval na gymnáziách v Bardejove a Prešove. Teologické štúdiá absolvoval v Gréckokatolíckom eparchiálnom seminári v Prešove. Sviatosť kňazstva prijal 3. februára 1929 v Prešove z rúk biskupa Pavla Petra Gojdiča, OSBM. Ako kňaz zorganizoval gréckokatolícku farnosť v Prahe. Pôsobil ako špirituál v gréckokatolíckom seminári v Prešove. Vyučoval na Vysokej škole bohosloveckej v Prešove morálnu a pastorálnu teológiu. Pôsobil ako tajomník biskupskej kancelárie. Bol redaktorom časopisu Blahovistnik. Svoj vzťah k Cirkvi dokumentoval publikačnou činnosťou. Ako kňaz sa svojím pôsobením usiloval u veriacich prehĺbovať vieru a národnú znášanlivosť. Biskupskú vysviacku prijal z rúk prešovského biskupa Pavla Petra Gojdiča 11. mája 1947. Po tzv. Prešovskom sobore r. 1950 odmietol násilnú pravoslavicizáciu. V zinscenovanom procese bol Štátnym súdom v Bratislave odsúdený na pätnásť rokov odňatia slobody, na peňažnú pokutu 20 tisíc Kčs, stratu občianskych práv a konfiškáciu majetku. Bol väznený v Ruzyni, Ilave, Leopoldove a vo Valdiciach. Pre podlomené zdravie bol r. 1963 z väzenia prepustený a internovaný v kláštore v Oseku – v Čechách, kde bol pod stálym policajným dozorom. V r. 1968 sa vrátil na Slovensko. Hneď sa zapojil do aktivít za legalizáciu Gréckokatolíckej cirkvi, ktorá bola totalitným režimom v roku 1950 násilne zlikvidovaná. Za svätiačeho biskupa bol potvrdený 2. apríla 1969. Zomrel na následky väznenia 23. júla 1976 v Prešove. Pochovaný bol v krypte prešovského katedrálneho chrámu. Ako pomocný biskup bol pravou rukou biskupa Pavla Petra Gojdiča, OSBM, ktorého hrdinsky nasledoval až po obetovanie vlastného života. Pápež Ján Pavol II. vyhlásil biskupa mučeníka ThDr. Vasilu Hopka za blahoslaveného 14. septembra 2003 v Bratislave. Jeho telesné pozostatky sú uložené v sarkofágu – V Kaplnke sv. apoštolov Petra a Pavla v prešovskej katedrále. Vedením mesta Prešov mu bol 11. novembra 2003 udelený titul in memoriam: čestný občan mesta Prešov.⁷

⁵ Schematizmus gréckokatolíckej prešovskej eparchie, Prešov: GkBÚ, 2004, s. 26-27

⁶ HROMNÍK, M.: *Blahoslavený Vasil Hopko*. Trnava: knižnica Posla, 2003, s. 14

⁷ Schematizmus gréckokatolíckej prešovskej eparchie, Prešov: GkBÚ, 2004, s. 27-28

2 Liturgická úcta blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča

Proces blahorečenia biskupa – mučeníka P. P. Gojdiča sa zavŕšil úspešne jeho zaradením medzi blahoslavených.

1. Už v záverečnej fáze procesu sa nastolila otázka liturgických textov k úcte nového blahoslaveného. Prešovský biskup Ján Hirka poveril liturgickú komisiu vypracovaním základného textu – tropára a kondáku k úcte blahoslaveného.⁸ Tropár a kondák zostavil kňaz prešovskej eparchie Mgr. Marek Durlák spolu aj s pobožnosťou k úcte blahoslaveného P. P. Gojdičovi. Po prejednaní a zdokonalení textu liturgická komisia text predložila prešovskému biskupovi na schválenie. Po udelení nihil obstat cenzorom⁹, mons. Ján Hirka udelil textom molebena Imprimatur¹⁰ a po blahorečení v Ríme na svätej liturgii prvýkrát zaznel tropár a kondák k úcte nového blahoslaveného 04. 11. 2001. Vo večnom meste prvýkrát zaznel aj moleben k úcte nového blahoslaveného. Oficiálne texty spradované do dňa blahorečenia sa začali v liturgii používať dňom blahorečenia. Texty sú k úcte k blahoslaveného vyhotovené v cirkevno-slovanskom a v slovanskom jazyku¹¹.

2. Liturgické texty k liturgii hodín sa vytvárali¹² od blahorečenia a v súčasnosti¹³ sú práce v záverečnej fáze v liturgickej komisii. Skoro s istotou možno tvrdiť, že až na prípadné jazykové korektúry v textoch mimoriadne zmeny nebudú, môžeme ich na tejto konferencii prezentovať.

a) Odkazy v liturgických textoch na život blahoslaveného

V liturgických textoch odkazy na život svätca sú na rôznych miestach. Preto je užitočné zhromaždiť z liturgických textov odkazy na život blahoslaveného. Je pravda, že texty neobsahujú životopisné dáta, predsa sa dotýkajú niekoľkých udalostí, ktoré v živote blahoslaveného Pavla boli pre neho charakteristické a dôležité. Zvlášť sa vyzdvihuje jeho vernosť Petrovmu stolcu aj za cenu mučeníckej smrti.

O príchode na svet hovorí text veľmi pôsobivo a ľudsky: „Keď sa ozval v dome tvoj detský plač¹⁴ a rodičia videli, že im Boh požehnal utešené dieťa „zaplesali šťastní tvoji rodičia“¹⁵. Chlapec sa narodil v ro-

⁸ Poverenie bolo ústne. V archíve GkBÚ sa o poverení nenachádzajú žiadne dokumenty. Autor bol v tom čase predsedom liturgickej komisie

⁹ Nihil obstat o. Anton Mojžiš, Prešov, 15. 10. 2001

¹⁰ Imprimatur Mons. Ján Hirka, prešovský biskup, 15. 10. 2001, č. j. 3049/2001

¹¹ Text tropára a kondáku si vyžiadala aj eparchia Hajdúdorog k prekladu do maďarského jazyka (2005)

¹² Vytvoril ich Mgr. Marek Durlák

¹³ Záver roku 2007

¹⁴ Druhá sloha na Pane ja volám

¹⁵ Druhá sloha na Pane ja volám

dine kňaza, preto text hneď upriamuje pozornosť aj na narodenie sa Boha, keď skonštatuje „pri svätom krste nazvali ťa Petrom“¹⁶. Ovzdušie rodine blahoslaveného prirovnáva na základe Nového zákona k ovzdušiu Nazaretskej rodiny: „nenápadne... vyrastal si v dome svojich rodičov“¹⁷ kde rodičia s horlivosťou a oddanosťou „podľa príkladu Jozefa a Márie“¹⁸ ho tak vychovávali, že bol v obľube u Boha i u ľudí.

V ďalšom texte sa hovorí o dôležitom medzníku v živote mladého Petra: „stal sa kňazom Nového zákona“¹⁹, aby sprítomňoval Kristovu obeť a zvolával na ľud požehnanie. Text vyzdvihuje upriamenie sa Petra v kňazskej službe na modlitbu a Eucharistiu, ktoré „stali sa jeho ustavičným pokrmom a zárukou večného života“²⁰

Text si nemôže nevšimnúť kňaza – rehoľníka. Oslovený Ježišom opustiť všetko „túžiš... obliecť si habit mnícha“²¹. Presne sa určí aj miesto nástupu a rád, ktorý si kňaz Peter vybral: „Černečia hora prijala ťa za syna rodiny svätého Bazila Veľkého“²². Zákonite k vstupu do rádu patrí aj výber rehoľného mena, čo sa v texte jednoducho oznámi: „prijal (si) nové meno Pavol“²³. Tropár veľmi obsažne podáva v jednej vete toto rozhodnutie blahoslaveného: „Túžil si mu slúžiť v tichu a jednoduchosť srdca“.

Blahoslavený Pavol Peter Gojdič chcel sa riadiť mníšskymi pravidlami svätého Bazila Veľkého. Najvyšším veľkňazom bol povolaný na biskupský stolec a „chirotoniu prijal v starom meste v Ríme“²⁴ hovorí liturgický text o prijatí do kolégia biskupov Katolíckej cirkvi. Prorockú víziu o jeho biskupskej službe vyslovil pápež pri odovzdávaní kríža mu povedal: „Tento kríž je len slabým symbolom tých utrpení, ktoré na teba zošle Pán, môj milovaný syn, v tvojej biskupskej službe“²⁵. Ďalší text hovorí o láske Boha k svojmu služobníkovi, ktorý ho miloval v duchu svojho biskupského hesla: „Boh je láska, milujme ho“ a „preto si ho povolal vo výročný deň jeho narodenia“²⁶.

b) V cieľi

Deň pozemskej smrti pre kresťana je dňom narodenia sa pre nebo. O dosiahnutí konečného cieľa blahoslaveným Pavlom liturgická pieseň hovorí: „vstupuje do slávy nebeského príbytku a pristupuje k nesmrteľ-

¹⁶ Druhá sloha na Pane ja volám

¹⁷ Tretia sloha na Pane ja volám

¹⁸ Tretia sloha na Pane ja volám

¹⁹ Štvrtá sloha na Pane ja volám

²⁰ Šiesta sloha na Pane ja volám

²¹ Prvá veršová sloha veľkej večierne

²² Druhá veršová sloha veľkej večierne

²³ Tretia veršová sloha veľkej večierne

²⁴ Ikos utierne

²⁵ Prvá sloha Chvál na utierni

²⁶ Štvrtá sloha Chvál na utierni

nému Kráľovi²⁷. Ďalší liturgický hymnus na základe podobenstva o kráľovskej svadbe formuluje taktó o blahoslavenom v oslávení: „raduje sa teraz v nebeskej svadobnej sieni“²⁸. V jagajúcom nebeskom Jeruzaleme, kde sú nespočetné zástupy Božích služobníkov „tam stojí pred Kristom Kráľom aj mučeník Pavol“²⁹. Pre cnostný, ponížený, milosrdný život a súcitiť s chudobnými biskup Pavol prijal si odmenu verných a múdrych služobníkov³⁰ a v nebeskej sláve má „korunu čo ho zdobí ako kráľa“³¹. K najstarobylejším vyjadreniam istoty dosiahnutia spásy, patrí aj symbol mučeníckeho víťazného venca. Autor textu vyzdvihuje tento hrdinský prvok blahoslaveného Pavla slovami „Velebíme Ťa, biskup a mučeník Pavol, lebo pre vieru v jednotu Cirkvi, Boh Ťa ozdobil mučeníckym vencom“³². Myšlienka v synonymnej forme hovorí o Bohom poučenom blaženom mučeníkovi, že „prijal korunu mučeníctva“³³.

Odmena za vernosť a vytrvalosť v rozmanitých pozemských zápasoch, „stal si sa hodným prijať vence v nebeskom kráľovstve“³⁴.

K všetkým týmto myšlienkám o oslave sa pripája opačná formulácia, ktorá nehovorí o kráľovstve, ale naopak o sluhovi, ktorého Boh povýšil k nebeskej službe. Toto povýšenie znamená, že blahoslavený Pavol dosiahol cieľ keď ho „On (Boh) povýšil svojho služobníka Pavla“³⁵.

Skutočnosť, že blahoslavený Pavol dosiahol spásu a prebýva v nebi potvrdzuje formulácia, že : „anjeli prijali tvoju blaženú dušu“³⁶. Okrem toho v vzácne relikvie tela blahoslaveného pri ktorých „prednášame svoje modlitby, a ty... prinášaš ich pred tvár dobrotivého Kráľa“³⁷.

c) Vzor

Svätí a blahoslavení svojim príkladným životom podľa Božích prikázaní dosvedčujú, že je možné ich nasledovať. Každý sa môže zapojiť do Kristovho paschálneho tajomstva ako oni veď boli tiež pozemšťanmi, ako ktokoľvek iný. Podobne je to aj v živote blahoslaveného biskupa Pavla. Hovorí sa o tom na dvoch miestach: „jeden spomedzi nás, náš brat a otec, vstupuje do nebeského príbytku“^{38 39}. Ježiš Kristus pripravil

²⁷ Sloha na Sláva na Pane ja volám. Opakuje sa na utierni po evanjeliu

²⁸ Prvá litijná sloha

²⁹ Druhá litijná sloha

³⁰ Sloha na Sláva vo veršových slohách.

³¹ Sloha na Sláva vo veršových slohách

³² Velebenie utiereň

³³ Druhý tropár 7. ódy

³⁴ Druhý tropár 1. ódy na utierni

³⁵ Prvá a tretia litijná sloha

³⁶ Deviata óda, druhý tropár

³⁷ Tretí sedalen, utiereň

³⁸ Sloha na Sláva na Pane ja volám

³⁹ Sloha po evanjeliu na utierni

v Otcovom dome príbytky tým, ktorí zachovávajú jeho prikázania a preto aj blahoslavený Pavol bol ten ktorého „Božia milosť zdobila⁴⁰“. Aj mníšsky život bol stavom, v ktorom jeho „pravidlá (pre neho) boli prameňom živej vody⁴¹“

K plneniu Božej vôle počas jednotlivých etáp svojho života mučeník Pavol pridával aj osobné prvky k horlivej spolupráci s Bohom. Modlitbebné spevy vyzdvihujú jeho sebazápor v obmedzení spánku: „nedoprial si si zdiemnutia ani spánku pre svoje oči⁴²“. Neobchádzajú ani jeho záľubu v pôste: „telo si umŕtвил pôstom a modlitbami⁴³“ alebo na inom mieste: „tvoj život žiaril pôstom⁴⁴“. Pôst dokonca je v texte pokladaný za prvok, ktorým sa blahoslavený Pavol „najprv sa osvedčil pôstom⁴⁵“ a až po svedectve pôstom, prichádza svedectvo martýria. Blahoslavený Gojdič v tomto svojom sebazápore zrealizoval, ale aj odovzdal ako nasledovaniahodný vzor evanjelia o sile pôstu v duchovnom snažení, čo liturgický text náležite vyzdvihuje. Liturgický text náležite oceňuje skutočnosť apoštolskej služby blahoslaveného Pavla formuláciou „raduj sa nástupca apoštolov⁴⁶“. V súvislosti so službou biskupa liturgické formulácie sa zmieňujú o učiteľskom poslaní blahoslaveného k zverenému ľudu: „osvecuješ veriacich svojimi slovami⁴⁷“. Oznámenie textu, že „prúdom svojho učenia zahradil si potoky bludov⁴⁸“ akceptuje učiteľský úrad biskupa, ako jeden z jeho podstatných poslaní. Aj kondák blahoslaveného považoval za dôležité spomenúť skutočnosť, že „učíš nás svojimi slovami⁴⁹“. Náuku, ktorú prioritne učí, dopĺňa iný spev citovaním jeho biskupského hesla: „Boh je láska, milujme ho⁵⁰“.

Všeobecný záber učenia osláveného biskupa Pavla autor reálne vystihol vetou: „šíril si náuku na všetky strany⁵¹“. Vynachádzavosť biskupa učiteľa sa nezastavila len v slovnej náuke „ale aj písal veriacim o Božej múdrosti⁵²“. Horlivosť a vynachádzavosť blahoslaveného pri ohlasovaní učenia Krista je vzor pre všetkých, ktorí sú v biskupskej službe.

Na základe životopisu, ktorý autor poznal, približuje aj utrpenie biskupa mučeníka. Kristovi slúžil „vynikajúc v bolesti a v utrpení⁵³“.

⁴⁰ Prvá sloha na Pane ja volám

⁴¹ Druhá sloha na Pane ja volám vo veršových slohách

⁴² Prvý tropár III. ódy, utiereň

⁴³ Prvý tropár V. óda, utiereň

⁴⁴ Prvý tropár VII. ódy, utiereň

⁴⁵ Ikos, utiereň

⁴⁶ Štvrtý sedalen, utiereň

⁴⁷ Sedalen v kánone, utiereň

⁴⁸ Prvý tropár, V. ódy, utiereň

⁴⁹ Kondák zo služby blahoslaveného

⁵⁰ Ikos, utiereň

⁵¹ Prvý tropár VIII. ódy, utiereň

⁵² Druhý tropár VIII. ódy, utiereň

⁵³ Prvý sedalen, utiereň

Utrpenie nielen znášal ale „odvážne sa postavil voči utrpeniu⁵⁴“, čo v jeho postoji znamenalo, že „sťa mečom premohol pluky démonov⁵⁵“. Za tieto rozhodné a správne postoje svitlen predstavuje koniec jeho života už v perspektíve blaženej večnosti „keď konštatuje o jeho živote že na zemi svoj božský život si zakončil utrpením“. Text blahoslaveného Pavla predstavuje ako každodenný vzor k nasledovaniu v pokore, poslušnosti a v ochote odpúšťať. Blahoslavený aj v tomto smere pracoval na sebe „vynikajúc v pokore a poslušnosti⁵⁶“ a preto bolo na ňom zreteľne badať, že ho „zdobila poníženosť a láska⁵⁷“. Všetky súvislosti vystihol autor v tropári, ktorý sa oplatí uviesť celý: „Keď Pán uzrel úžasnú výšku tvojej pokory, obdaroval ťa z nebies silou slova, ktorým bola pokorená hrozná pýcha bludov⁵⁸“.

Odpúšťanie je požiadavka evanjelia ale aj Pánovej modlitby: odpusť nám, ako aj my odpúšťame svojim vinnikom. V dlhoročnom väznení blahoslavený Pavol prešiel cez obrovské utrpenie, fyzické násilie a ťažko predstaviteľné uponižovanie. Celé obdobie autor textov zhrnul akoby obrovský skutok odpustenia z lásky „veď len pre ňu dokázal vo väzení povedať: Mne ešte nikto nikdy neublížil⁵⁹“. Z odpustenia nastupuje opravidlý postoj, sila a prajnosť i voči nepriateľom, čo v príklade mučeníka Pavla text nezabúda vyjadriť: „Raduj sa, lebo si odpustil svojim nepriateľom⁶⁰“. Vzor odpúšťania

d) Orodovník

Liturgické hymny k úcte svätých o ich orodovaní zvyknúť hovoriť dvojakým spôsobom: buď predstavia fakt orodovania za nás, alebo my ich prosíme o nebeský príhovor. Je tomu tak i v prípade blahoslaveného P. P. Gojdiča.

Z 19. textov o orodovaní v siedmich sám autor piesní žiada o vypočutie odvolávajúc sa na jeho modlitby ako orodovníka. Mimoriadne zaujímavé sú tieto formulácie použitím výrazov Trojici z trojsvätej piesne s prosbou o spásu a osvietenie duší:

„ Na jeho príhovor, Svätý Bože, spas a osviet naše duše⁶¹“

„ Na jeho príhovor, Svätý Silný, spas a osviet naše duše⁶²“

„ Na jeho príhovor, Svätý Nesmrteľný, spas a osviet naše duše⁶³“

⁵⁴ Prvý tropár I. ódy, utiereň

⁵⁵ Prvý tropár IV. ódy, utiereň

⁵⁶ Prvý sedalen, utiereň

⁵⁷ Sloha na Sláva vo veršových slohách veľkej večierne

⁵⁸ Druhý tropár IV. ódy, utiereň

⁵⁹ Tretia sloha Chvál, utiereň

⁶⁰ Sloha na Sláva Chvál, utiereň

⁶¹ Prvá sloha na Pane ja volám

⁶² Druhá sloha na Pane ja volám

⁶³ Tretia sloha na Pane ja volám

Ďalšie štyri slohy majú rovnaký záver, už bez náznaku trojsvätej piesne. Autor v týchto spevoch si je vedomý, že k dosiahnutiu spásy je potrebná Božia milosť a spolupráca človeka s ňou. Dáva preto v textoch zaznieť prosbu o „milosrdenstvo“ a „hojné“ milosrdenstvo: „Na jeho príhovor milosrdný Vládca, zmiluj sa a zachráň svojich služobníkov⁶⁴“. Tak isto prosba o „hojné milosrdenstvo“ pre duše sa deje prostredníctvom blahoslaveného Pavla⁶⁵.

3 Blahoslavený Metod Dominik Trčka, kňaz z Kongregácie Najsv. Vykupiteľa, mučeník

Narodil sa 6.7.1886 v Frýdlante nad Ostravicou ako najmladší zo siedmich detí. Základnú školu ukončil v rodnom Frýdlante, neskôr navštevoval gymnázium v Místku a v Červenke u redemptoristov. Roku 1902 vstúpil do Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa, kde po noviciáte 25.8.1904 zložil sľuby. Za kňaza ho po štúdiách teológie vysvätil 17.7.1910 v Prahe arcibiskup Leo Skrbenský. Svoje prvé roky kňazstva venoval pastoračnej práci a ľudovým misiám. Pôsobil v Prahe, na Svätej Hore a v Plzni. Počas prvej svetovej vojny sa venoval utečencom z Chorvátska, Slovinska a Ruska, vysluhoval im sviatosti a vyučoval ich, ale staral sa aj o ich nevyhnutné zabezpečenie. Roku 1919 ho superior pražskej provincie redemptoristov poveril pastoračnou prácou medzi gréckokatolíckmi v Lvove a na Ukrajine, čo bolo jeho dávnou túžbou: pracovať medzi východnými kresťanmi. V tamojšej komunite, zvlášť za pomoci blahoslaveného P. Mikuláša Čarneckého, sa naučil jazyk a zvyky. Vtedy si dal aj druhé meno Metod.

V decembri roku 1921 ho poslali na východné Slovensko do Stropkova, kde so spolubratmi zakladá prvú komunitu redemptoristov latinského aj byzantského obradu. V roku 1924 sa stáva predstaveným komunity a začína rozvíjať misionársku činnosť v eparchiách v Prešove, Užhorode a Križevci. Zakladá spoločenstvá Matky ustavičnej pomoci a modlitby sv. ruženca. V roku 1931 sa komunita presťahovala do nového domu v Michalovciach, kde P. Metod bol predstaveným až do júla 1932, kedy unavený z práce a stavby domu sa vrátil do Stropkova, kde popri oddychu vypomáhal v okolitých farnostiach. Do Michaloviec sa vrátil v r. 1934, kde v marci 1935 je menovaný apoštolským vizitátorom sestier baziliánok v Prešove a Užhorode. V roku 1936 je v Michalovciach znova predstaveným až do roka 1942. Počas jeho vedenia sa duchovná činnosť redemptoristov rozširuje na celý Zemplín, aj keď cez druhú svetovú vojnu boli mnohé ťažkosti. 21.12.1945 sa komunita redemptoristov východného obradu kánonicky ustanovuje za viceprovinciu Michalovce a P. Metod sa stáva prvým predstaveným tejto viceprovincie. Pod jeho

⁶⁴ 1. 2. 3. a 4. sloha Chvál, utiereň

⁶⁵ Prvá sloha na večerých slohách

vedením sa redemptoristi vrátili do Stropkova, kde postavili chrám sv. Cyrila a Metoda a založili dom v Sabinove. Po nástupe totalitnej moci začalo prenasledovanie aj rehoľníkov. V roku 1949 bola Michalovská viceprovincia zrušená a v noci 13. apríla 1950 boli všetci rehoľníci prevezení do zhromažďovacích táborov. P. Metoda, ktorý bol vtedy v Sabinove, priviezli do Podolínca a odtiaľ do Lepoldova.

Počas procesu 12.4.1952 bol obvinený zo spolupráce s biskupom Gojdičom, z rozširovania pastierskych listov a zo zasielania informácií cez Prahu do Ríma. Dostal 12 rokov väznenia. Bol vo väzniciach v Ilave, Mírove a Lepoldove. Napriek chorobe, svojmu veku a tvrdým podmienkam vo väznení jeho duch zostal silný. Neprestajne sa modlil a keď mal možnosť, potajomky slávil svätú liturgiu. V roku 1958 ho preložili do Lepoldova. Počas Vianoc dozorca začul, ako si P. Metod spieval jednu z vianočných piesní. Ihneď dali P. Metoda do „korekcie“, kde následkom drsného a nezdravého prostredia dostal zápal pľúc. Spoluväzeň, ktorý bol ináč lekárom, prosil a urgoval správu nemocnice, aby pátra Metoda dali do nemocnice, ale nepochodil. Preložili ho iba na samotku. Zomrel 23.3.1959. Pochovali ho na väzenskom cintoríne. Roku 1969 jeho pozostatky previezli do Michaloviec, kde sa dnes v chráme Svätého Ducha nachádza jeho hrob.⁶⁶

Zoznam použitej literatúry

- Texty z pripravovanej služby blahoslavenému P. P. Gojdičovi.
 Liturgia č. 47, Časopis pre liturgickú obnovu, ročník XII., č. 3/2002, Spolok sv. Vojtecha Trnava, pre KBS, r. 2002.
 POTÁŠ, M.: *Dar lásky*. Prešov : USPO P. Smolík, 1999. s. 15.
 POTÁŠ, M.: *Žitja, viddane Bogovi I*. Lviv : Žovkva, 1994, s. 91-92.
 ŠTURÁK, P.: *Dejiny gréckokatolíckej cirkvi v Československu v rokoch 1945-1989*. Prešov : Petra, 1999.
 Schematizmus gréckokatolíckej prešovskej eparchie, Prešov : GkBÚ, 2004.

⁶⁶ Liturgia č. 47, Časopis pre liturgickú obnovu, ročník XII., č. 3/2002, Spolok sv. Vojtecha Trnava, pre KBS, r. 2002, s. 322-323

Príloha

17. júla

Blaženého nášho otca a mučeníka Pavla Gojdiča, prešovského biskupa

Veľká večiereň: Blažen muž. Na Panej, ja volám; stichír 6.

Hl. 4. (samoblas) Radostou sú naplnené naše srdcia, * lebo slávime pamiatku Božieho muža. * Bol naplnený Svätým Duchom. * Božia milosť ho zdobila* a pretvorila na anjela v ľudskom tele. * Na jeho príhovor, Svätý Bože, * spas a osvieť naše duše.

Keď sa ozval v dome tvoj detský plač, * zaplesali šťastím tvoji rodičia, * že im Boh požehnal utešené dieťa. * Pri svätom krste nazvali ta Petrom. * Nikto však netuší, len Boh sám, * že raz budeš skutočnou skalou našej cirkvi. * Na jeho príhovor, Svätý Silný, * spas a osvieť naše duše.

Nenápadne ako Ježiš v Nazarete * vyrastal si v dome svojich rodičov. * Oni podľa príkladu Jozefa a Márie, * učili ta poznať jediného a pravého Boha * a ty si sa vzdmáhal v oblube u Boha i u ľudí. * Na jeho príhovor, Svätý Nesmrtný, * spas a osvieť naše duše.

Hl. 1. (podobn: Prechvaňni mučenic) Ako napísal žalmista: * Ty si kňaz naveky podľa radu Melchizedechovho. * Tak si sa aj ty stal kňazom Nového Zákona. * Prinášal si nekrvavú obeť za živých i zosnulých * a zvolával si požehnanie na všetkých. * Otče múdry a blažený, * pros za spásu našich duší.

V čase slávenia najsvätejšej žertvy * svätýňa býva naplnená množstvom anjelov, * ktorí bez prestania spievajú: * Svätý, svätý, svätý, Pán zástupov. * I tvoja tvár, blažený otče * nadobúda výzor anjela, * veď kňaz je druhý Kristus. * Pros ho, aby spasil naše duše.

„Kto je moje telo a pije moju krv, * má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.“ * Pamätajúc na tieto Spasiteľovi slová, * modlitba a anjelský Chlieb * stali sa ti ustavičným pokrmom * a zárukou večného života. * Otec, Pavol, pros Krista, Boha, * aby aj nám daroval večný život.

Sláva; hl. 6. Nech zaplesá s nami všetko nebeské i zemské tvorstvo, * lebo jeden spomedzi nás, náš brat i otec, * vstupuje do slávy nebeského príbytku * a pristupuje k nesmrtnému Kráľovi, ktorý mu vraví: * „Raduj sa biskup a mučeník Pavol, * lebo kto vydrží až do konca, bude spasený.“

I teraz; hl. 6: Bohorodičen – dogmat Ktože by ťa neoslavoval, Presvätá Panna? * Ktože by neospevoval tvoj čistý pôrod? * Lebo jednorodený Syn zažiaril z Otca pred vekmi * a nepochopiteľným spôsobom sa vtelil do teba * a z teba, Čistej, sa narodil. * Kvôli nám, hoci vo svojej podstate Bohom, * stal sa svojou prirodzenosťou človekom. * Nerozdelil sa na dve osoby, * ale dal sa poznať v dvoch nezmiešaných prirodzenostiach. * Pros ho, Čistá, Najblahoslavenejšia, * aby sa zmiloval nad našimi dušami.

Prokimen dňa.

Parameje: 1Sam 16, 1 – 13

Sir 15, 1-10

Jer 1, 4-10

Litijné stichiry, bl. 4. (samoblas)

Vystúpme, bratia, na duchovnú horu * aby sme na nej uzreli Božieho muža, * ozajstné svetlo sveta a soľ zeme. * Pavol, vždybľazený, * raduje sa teraz v nebeskej svadobnej sieni * a spieva Kristovi Kráľovi pieseň novú. * Naozaj, obdivuhodný je Boh vo svojich svätých. * To On povýšil svojho služobníka Pavla.

Pozdvihnime svoje oči, bratia, k nebeským výšinám, * aby sme uzreli jagajúci sa nový Jeruzalem. * Žiari tam svetlo, čo nepozná večera. * Je to Boží Baránok, čo sníma hriechy sveta. * Sú tam aj nespočetné zástupy Božích služobníkov: * apoštoli, mučeníci a vyznavači. * Tam stojí pred Kristom Kráľom aj vyznavač Pavol. * Na jeho príhovor, Kriste, spas naše duše.

Sláva, blas ten istý: Zhromaždíme sa teraz, bratia, spoločne * a uctíme si duchovnými piesňami nášho Pavla, * horlivého biskupa na zemi a ešte väčšmi neúnavného zástancu na nebesiach, * kde v dôvere predkladá naše prosby Kristu Kráľovi. * Naozaj, obdivuhodný je Boh vo svojich svätých. * To On povýšil svojho služobníka Pavla.

I teraz, boborodičen: Ako ťa máme nazvať, Bohorodička, Vládkyňa? * Koreňom Jesseho, lebo z teba nám Kristus vypučal sta kvet? * Alebo Mannou, čo svojím pôrodom prináša sladkosť srdciam veriacich? * Či azda Rúnom Gedeona, lebo do teba zostúpil Kristus ako rosa * a ukázal nám teba ako zástankyňu? * Pros ho, aby spasil naše duše.

Hl. 4. samoblas: „Kto pre moje meno opustí všetko, * dostane odmenu stonásobne väčšiu.“ * Oslovený týmito Ježišovými slovami, * túžiš zanechať márnosť a starosti tohto sveta * a obliecť si habit mnícha, * aby si neúnavne pracoval na spáse svojej duše. * Preto, bľazený otec Pavol, * aj našich dušiam vypros hojné milosrdenstvo.

Verš: Ako jeleň dychtí za vodou z prameňa, tak moja duša, Bože, túži za tebou.

Požehnaná Černečia hora, * úrodný raj pre tých, čo túžia po dokonalosti, * s radosťou ti otvorila svoje brány * a prijala ťa za syna rodiny svätého Bazila Veľkého. * Jeho pravidlá ti boli prameňom živej vody. * Spolu s ním pros Boha za spásu našich duší.

Verš: Po Bobu žízni moja duša, po Bobu živom

Oblečený do mníšskeho rúcha, * prijal si nové meno Pavol. * To o ňom Kristus povedal: * Ja mu ukážem, koľko mu treba trpieť pre moje meno. * Tieto slová raz budú platiť aj o tebe, * lebo ako veľký apoštol Pavol, * stal si sa všetko pre všetkých, * aby si zachránil aspoň niektorých.

Sláva, bl. 8. Otče múdry a bľazený, * kto dokáže slovami vyjadriť tvoj cnostný život? * Veď ako koruna, čo zdobí kráľa, * tak ťa zdobila poníženosť a láska, * milosrdenstvo a súcit s úbohými. * Preto si prijal odmenu verných a múdrych služobníkov. * Vyprosuj teraz hojné požehnanie, * tým, čo uctievajú tvoju úctyhodnú pamiatku.

I teraz, bl. 8, boborodičen Prečistá Panna, tajomne si počala Boha ako človeka. * Stala si sa matkou najvyššieho Vládca, * Vypočuj modlitby svojich služobníkov. * Vypros nám odpustenie hriechov. * Prijmi aj tieto naše modlitby * a vypros nám večný život.

Tropár bl. 4: Od detstva si si zamiloval Krista, večné Slovo. * Túžil si mu slúžiť v tichu a jednoduchosti srdca. * Ale pravica Najvyššieho si ťa vyvolila na biskupský stolec* a urobila ťa neochvejným pastierom svojho ľudu. * Obetoval si sa Bohu ako úplná žertva * pre vieru a jednotu cirkvi. * Otec, biskup a mučeník Pavol, pros Krista, Boha, * aby spasil naše duše.

Sláva, i teraz, boborodičen: Tajomstvo od vekov skryté * i pred anjelmi utajené, * skrze teba, Bohorodička, bolo ľuďom zjavené, * keď sa Boh stal človekom v nezmiešanej jednote. * Kvôli nám dobrovoľne prijal kríž, * ktorým vzkriesil toho, ktorého utvoril ako prvého, * a tak zachránil pred smrťou naše duše.

17. júla

Blaženého nášho otca a mučeníka Pavla Gojdiča, prešovského biskupa

Veľká utiereň.

Na Bob je Pán, Tropár blaženému Pavlovi 2-krát, **Sláva i teraz: boborodičen**
Tajomstvo od vekov skryté.

1. sedalen, bl. 5. Veriaci, oslavujme Petra a Pavla v jednej osobe. * Nasledujúc prvého, bol pevnou skalou našej cirkvi * a ako druhý, bol neúnavným hlásateľom Božieho Slova. * No predovšetkým nasledoval svojho Učiteľa, Krista, * vynikajúc v pokore a poslušnosti, * trezlivosti, skromnosti a láskavosti, * nakoniec aj v bolesti i utrpení. * Preto mu s vďačným srdcom spievajme: * Raduj sa, jasné svetlo, ukazujúce nám cestu k spásu.

Sláva i teraz, boborodičen bl. 5. Teba sme našli ako prístav, hradbu i útočisko, * nádej a ochranu i láskavú zástankyňu. * Preto k tebe, veriaci, prichádzame, * vrúcne voláme a výzvame: * Zlutoj sa, Bohorodička nad tými, čo v teba dúfajú* a zbav nás prehrešení.

2. sedalen, bl. 8. Ako ťa nazveme, preblážený? * Druhým Predchodcom, lebo si prísne krotil svoje telo? * Či novým Bazilom, lebo si miloval samotu a modlitbu? * Anjelom v ľudskom tele, * ktorého myseľ zalietala pred trón Všemohúceho? * Alebo novým Jozafátom milujúcim jedinu a nerozdelenú cirkev? * Pros, otec Pavol, lúbezného Krista milujúceho ľudí, * aby spasil naše duše.

Sláva i teraz, boborodičen bl. 8. Veriaci, vebme piesňami Bohorodičku, * neochvejnú posilu našej viery * a vzácny dar pre naše duše. * Raduj sa, lebo si vo svojom lone nosila Kameň života. * Raduj sa, nádej všetkých končín a zástankyňa zarmútených. * Raduj sa, panenská Nevesta.

Polyjelej

Velebenie. Velebíme ťa, * biskup a mučeník Kristov, Pavol, * lebo pre vieru a jednotu cirkvi, * Boh ťa ozdobil mučeníckym vencom.

Verše žalmu 27 (26): 1. Pán je moje svetlo a moja spása, koho sa mám báť? * Pán je ochranca môjho života, pred kým sa mám strachovať?

2. Keď sa približujú ku mne zločinci a chcú mi zničiť telo, * vtedy moji utláčatelia a nepriatelia strácajú silu a padajú.

3. Aj keby sa proti mne postavili šíky, moje srdce sa nezľakne. * Aj keby proti mne vzbĺkol boj, zotrám v dôvere.

4. Sláva, i teraz, aleluja, aleluja, aleluja, sláva tebe, Bože.

Bulbarský spev: Príďte, milovníci sviatkov, * oslávme blaženého Pavla, * horlivého veľkňaza a ozdobu trpiacich.

3. sedalen, bl. 4. Tvoje vzácne ostatky i tvoj hrob, láskavý otče, * sú pre nás myrom lúbežnej vône. * Veď všetci, ktorí k tebe prichádzame, * pred tebou so slzami svoje srdcia vylievame. * Vo veľkej dôvere prednášame svoje modlitby * a ty, blažený Pavol, biskup zlatého srdca, * prinášaš ich pred tvár dobrotivého Kráľa, * prosiac ho ustavične za nás, * aby nám odpustil naše hriechy.

Sláva i teraz, boborodičen, b l. 4. Svojím božským pôrodom, Čistá, * obnovila si mŕtvu ľudskú prirodzenosť porušenú vášňami * a všetkých si pozdvihla od smrti k životu bez konca. * Preto ťa všetci právom vebíme, * ako si to sama predpovedala, preslávnna Panna.

Stupňový spev bl. 4. Od mladosti mojej...

Prokimen bl. 4. V Pánových očiach má veľkú cenu* smrť jeho svätých.

Verš: Čím sa odvdáčim Pánovi za všetko, čo mi dal?

Evanjelium od Marka, zač. 37.

Ž 50, po žalme Sláva, bl. 6. Na príhovor blaženého Pavla, * Milostivý, očisti * množstvo našich hriechov.

I teraz: Na príhovor prečistej Bohorodičky, * Milostivý, očisti * množstvo našich hriechov.

Zmiluj sa, Bože, nado mnou pre svoje veľké milosrdenstvo* a pre svoje veľké zľutovanie znič moju nepravosť: Nech zaplesá s nami všetko nebeské i zemské tvorstvo, * lebo jeden spomedzi nás, náš brat i otec, * vstupuje do slávy nebeského príbytku* a pristupuje k nesmrteľnému Kráľovi, ktorý mu vraví: * „Raduj sa, biskup a mučeník, Pavol, * lebo kto vydrží až do konca, bude spasený.“

Po ekténii Spas, Bože, svoj ľud; kánon bl. 6. Katavásia: Otvorím svoje ústa.

(irmosy sa spievajú, tropáre kánona čítajú)

Pieseň 1. Irmos: Keď Izrael prekročil sťa súšou hlbiny mora, * videl, že sa topí mocné vojsko faraóna. * Tu zaspieval Bohu víťaznú pieseň.

Blažený otec, Pavol, pros Boha za nás (opakuje sa po každom tropári kánona)

Posvätený otec Pavol* miloval ťa, Spasiteľu, celou svojou myslou. * Odvážne sa postavil zoči-voči utrpeniu * a pretrpel prenasledovanie i muky, * kým nezískal nepominuteľný pokrm.

Rozmanité pozemské zápasy, * obetoval si Bohu, slávny Pavol. * Preto si sa stal hodným prijat' vence v nebeskom Kráľovstve * i večný a nevädhnúci život.

Sláva i teraz: Čistá, Božia Matka, * ty si ozdobená slávou cností* a počala pravého Boha, * ktorý nás osvietil božskými skutkami.

Pieseň 3. Irmos: Niet svätejšieho nad teba, Pane, Bože môj. * Ty si dal víťazstvo svojim verným * a upevnil si nás na skale pravej viery.

Nedoprial si si zdiemnutia, * ani spánku pre svoje oči, prepodobný otec Pavol, * kým si sa nestal príbytkom Svätej Trojice * a pokladnicou múdrosti. * Tak obohacuješ svet jasnou náukou, blažený.

Ozbrojený božskou silou * premoval si slabú moc nespravodlivcov. * Držal si sa pevne svojho presvedčenia, posvätený Pavol, mučeník, * ako zbrojnoš Božieho pluku.

Sláva i teraz: Odveká Múdrost, Slovo Otcovo, * nevýslovným spôsobom v posledných dňoch prijalo telo * z Matky, čo muža nepoznala * a učinilo ju Boho-rodičkou

Sedalen hl. 4. Slávne Slnko ťa povýšilo na nebesia ako dennicu pre svoju Cirkev, * Pavol, nebeský správca tajomstiev. * Osvecuješ veriacich svojimi slovami, * Bohom osvietený otče náš.

Sláva, i teraz: Ty Čistá a Nepoškrvená, ktorá si muža nepoznala, * a porodila si v čase Syna, Božie Slovo, ktoré nemá počiatok, * pros ho so svätými apoštolmi a dôstojnými patriarchami, * i s mučeníkmi, prorokmi a prepodobnými, * aby nás očistil a daroval nám hojné milosrdenstvo.

Pieseň 4. Irmos: Kristus je moja sila, môj Boh a Pán, * takto vrúcne mu spieva svätá Cirkev, * a s čistou myslou sa teší v Pánovi.

Kopijou svojich slov si zrazil bezbožnosť * a svojím utrpením ťa mečom premoval si pluky démonov. * Vždy chválený Pavol, * ochráň pred ich zlobou nás, ktorí ťa uctieame.

Keď uzrel Pán úžasnú výšku tvojej pokory, * obdaroval ťa z nebies silou slova, * ktorým bola pokorená hrozná pýcha bludov.

Sláva i teraz: Zvelebujme Pannu, ozdobu Jakuba, * lebo ona je brána, čo privádza k Bohu. * Ona je božský Raj* a duchovné sídlo svätosti.

Pieseň 5. Irmos: Svojím Božím svetlom, Dobrotivý, * osviet duše tých, čo sa za rána obracajú k tebe. * Dovoľ mi, prosím, vidieť teba, pravého Boha, * keď ťa vzývam z temnoty hriechu, Božie Slovo.

Prúdom svojich slz, premúdry otče Pavol, * vysušil si more slasť * a prúdom svojho učenia * zahradil si, blažený, potoky bludov.

Svojím utrpením si zvrhol pýchu Zlého. * Preto ma oslobod pred jeho útokmi. * Daj, aby som bol vždy bedlivý * a tak ma veď po ceste k Bohu, slávny Pavol.

Sláva i teraz: Ospevujeme, Prečistá, * toho, ktorý z teba nám prijal smrteľné telo * a stal sa človekom ako jedna osoba v dvoch prirodzenostiach.

Pieseň 6. Irmos: More môjho života je hriechom rozbúrené, * preto prichádzam k tvojmu tichému prístavu a volám: * „Zachráň mi život pred smrťou, Milostivý.“

Bol si svetlom a svojim utrpením si žiaril na všetky strany. * Pred tyranmi si vyznával Kristovo meno, * Pánov trpiteľ, vždy chválený Pavol.

Tvoj jazyk, otec Pavol, * bol naozaj ako pero rýchlopisca. * Vyznávajúc úctyhodnú Múdrost, * písal si na tabule srdc duchovný zákon.

Sláva i teraz: Svätý Duch na teba, Čistá, zostúpil * a zachoval tvoje panenstvo. * Urobil ťa vznešeným príbytkom Syna Najvyššieho, * Vždy Nepoškvrnená a Preblahoslavená.

Kondák, bl.4.: Zapálený láskou Božského Srdca * zažiaril si nám ako jasná hviezda. * Poznáme ťa ako horlivého veľkňaza našej cirkvi. * Preto ospevujeme tvoju úctyhodnú pamiatku * a vzdávame vďaky Bohu za teba. * Veď aj dnes, svätiteľu a otče náš, Pavol, * učíš nás svojimi slovami: * „Boh je láska, milujme ho!“

Ikos: Telo si si umýval pôstom a modlitbami * a rozhodol si sa viesť mníšsky život. * Chcel si sa riadiť pravidlami Bazila Veľkého. * Ale Najvyšší, ktorý skúma hlbiny a tajomstvá srdca, * vyvolil si ťa za nástupcu apoštolov. * Ty, verný a poslušný prvému z apoštolov, * prijal si chirotoniu v starom meste Ríme * a Boh videl, že je to dobré. * Čoskoro aj náš biedny ľud spoznal v tebe láskavého otca, * učiteľa i trpiteľa za jednotu Cirkvi. * Preto nás, blažený otče, ochraňuj a naďalej poučuj svojimi slovami: „Boh je láska, milujme ho!“

Pieseň 7. Irmos: Bohabojným mládencom * anjel ochladil ohnivú pec * a plameňom zničil Chaldejcov. * Kráľa o Božom dive poučil spev: * „Požehnaný si, Bože našich otcov.“

Tak, ako žiaril tvoj život pôstom, * tak si sa aj v utrpení ukázal pevný. * Oslávil si Krista, múdry otče, spevom: * „Požehnaný je Boh našich otcov.“

Bohom poučený otče, Pavol, * odvážne si sa opásal čistotou tela a myšlienok. * Prijal si korunu mučeníctva a s vďačnosťou si spieval: * „Požehnaný je Boh našich otcov.“

Sláva i teraz: Ten, ktorého nič obsiahnuť nemôže * a spočíva v lone Otca, * spočíva teraz v tvojom lone, Prečistá, ako telesný. * Vzal na seba podobu človeka, * a stal sa Adamom, aby spasil Adama.

Pieseň 8. Irmos: Rosou si osviežil mládencov v plameni, * ale žertvu spravodlivého spálil si aj s vodou. * Ježišu, ty môžeš všetko, čo len chceš. * Naveky ťa budeme zvelebovať.

Zažiaril si sta druhé slnko, * šíril si náuku na všetky strany * a svetlom pokánia, blažený Pavol, * zahnal si temnú tmú každého hriechu.

Tvoje slová, vždyblažený, ťa zdobili, * bol si pero Svätého Ducha, * písal si veriacim o Božej Múdrosti* a vyvyšoval si Krista na veky.

Sláva i teraz: Pod tvoju ochranu sa utiekam, Nepoškvrnená * a volím si ťa za zástankyňu v mojom živote. * Ty si nepochopiteľným spôsobom porodila Boha – Slovo. * Jeho vyvyšujeme naveky.

Boborodičku a Matku Svetla piesňami zvelebujeme: Velebí m oja duša Pána...

Pieseň 9. Irmos: Tudia nemôžu vidieť Boha. * Ani anjeli sa neodvážia naň pozerat. * Lež skrze teba, Najčistejšia, * zjavil sa Boh ako vtelené slovo. * Keď ho spolu s anjelmi velebíme, * i teba oslavujeme.

Zažiaril si Kristovej Cirkvi ako svetlo, * sta mesiac i veľké slnko. * Osvietil si mysle veriacich * a keď si vstúpil do nezapadajúceho svetla, * ospevuješ nestvorenú Trojicu.

Tvoj hrob, vždy chválený Pavol, obohatil zem o tvoje posvätné telo. * Zaplesali duše spravodlivých * a anjeli prijali tvoju blaženú dušu. * Spolu s nami si spomeň na nás, * keď ňa ospevujeme.

Sláva i teraz: Ako kvapka z nebies zostúpil Dážď do tvojho lona, Milostiplná Pnanna. * Vysušil toky klamstva * a skrze teba na všetkých ľudí vylial neporušiteľnosť a vykúpenie.

Svitilen: Najprv si sa osvedčil v pôste a potom si svoj božský život zakončil utrpením. Prešiel si do nebies a stojíš pred Kristom. Prepodobný otec Pavol, prihováraš sa za nás, keď ňa vrúcne ospevujeme.

Sláva i teraz: Porodila si nám Pána, nevýslovnú Radosť. Dovoľ, aby sme sa aj my stali účastníkmi nebeskej radosti. Požehnaná a prečistá Mária, prinášame ti z celej duše vrúcnu vďaku, preto nezabudni na svojich služobníkov.

Na chválach stichiry 4, bl. 8. (podoben: O, preslavnaho čudese)

Aký to úžasný div! * Naozaj veľká je sila tvojho kríža, Kriste, Bože. * On je zbraňou i štítom proti duchovným nepriateľom. * On je mostom, po ktorom prechádzame do nebies. * On sa stal zbraňou aj tvojho blaženého služobníka Pavla, * vo chvíli, keď mu ho odovzdal najvyšší veľkňaz so slovami: * „Tento kríž je len slabým symbolom tých utrpení, * ktoré na teba zošle Pán, môj milovaný syn, v tvojej biskupskej službe.“ Na jeho príhovor, milosrdný Vládca, * zmiluj sa a zachráň svojich služobníkov.

Aký to úžasný div! * Naozaj veľká je sila tvojho slova, Ježišu. * Ono je stále živé a účinné. * Ono z rybárov urobilo apoštolov. * Mýtnika zmenilo na evanjelistu * a z hriešnice sa stala myronosička. * Ono sa dotklo i tvojho služobníka Pavla, * ktorý naň odpovedal. * Urobilo z neho čistého kňaza, * horlivého rehoľníka a sirotám otca, * a pre všetkých biskupa zlatého srdca. * Na jeho príhovor, milosrdný Vládca, * zmiluj sa a zachráň svojich služobníkov.

Aký to úžasný div! * Naozaj veľká je sila viery v teba, Ježišu. * Ona je trpezlivá a dobrotivá, * nezávidí a nevypína sa. * Všetko vie zniesť a všetko pretrpí. * Preto nikdy nezanikne. * Ona rozpaľovala aj tvojho služobníka Pavla. * Veď len pre ňu dokázal vo väzení povedať: * „Mne ešte nikto nikdy neublížil.“ * Na jeho príhovor, milosrdný Vládca, * zmiluj sa a zachráň svojich služobníkov.

Aký to úžasný div! * Naozaj veľká je sila viery v teba, Ježišu. * Ona uzdravila ženu trpiacu na krvotok i slepeho od narodenia. * Vrátila zdravie i stotníkovmu sluhovi. * Ona posilňovala kresťanov v katakombách * a mučeníkov na súdoch. * Bez viery nie je možné páčiť sa Bohu. * Ale tvoj služobník Pavol bol plný viery. * Veľmi sa ti páčil a ty si si ho zamiloval. * Preto si si ho povolal vo výročný deň jeho narodenia. * Na jeho príhovor, milosrdný Vládca, * zmiluj sa a zachráň svojich služobníkov.

Sláva, hl. 6. (samoblas): Dnes sa naplnili naše ústa chválou a plesaním. * Dnes z celej duše spievame: * Raduj sa, nástupca apoštolov. * Raduj sa, stelesnená dobrota. * Raduj sa, ustavičná modlitba a pokora. * Raduj sa, lebo si odpustil svojim nepriateľom. * Raduj sa, lebo si miloval jedinú a pravú Kristovu Církev. * Raduj sa, Pavol, zástanca v našich potrebách.

I teraz, blas ten istý: Bohorodička, ty si pravý vinič, * z ktorého nám vyrástol Plod života. * Prosíme ťa: „Prihováraj sa za nás, Vládkyňa, so svätými apoštolmi, * aby sa zmiloval nad našimi dušami.

Veľké slávoslovije. Po slávosloví tropár a bohorodičník ako na „Boh je Pán.“